

Как са школувани кадрите на Държавна сигурност

Написано от Христо Христов
Неделя, 14 Май 2017 16:12

Тази неделя в [библиотеката](#) на [desebg.com](#) представям документалния сборник на Комисията по досиетата „ВСШ „Георги Димитров“-МВР факултет ДС 1944-1991”.

[Премиерата на изданието се състоя официално в края на месец април 2017 г.](#) в Академията на МВР през курсисти и преподаватели и предизвика голям интерес.

Документалният сборник е продукт от изследователската програма на Комисията по досиетата за 2016 г. и излиза под №36 от поредицата „Из архивите на ДС”.

В досегашните документални издания на Комисията темата за кадрите на ДС е засегната в известна степен единствено в сборника [„Държавна сигурност – войникът на партията”](#) (2014).

В новия сборник обаче за първи път се разглежда въпроса за подготовката на щатните служители на Държавна сигурност.

Началото е поставено през 1946 г., когато в школата на НКВД в Москва е изпратена и първата група офицери на ДС да се обучава по методите на съветските чекисти.

През 1947 г. в София е организиран първия курс (50-дневен) на ръководни кадри в ДС

Как са школувани кадрите на Държавна сигурност

Написано от Христо Христов
Неделя, 14 Май 2017 16:12

от средния ешалон, а в архивите документи се говори за училище на Държавна сигурност.

Архивите разкриват ниската дисциплина, хигиена и недобрата подготовка на лекторите по време на лекциите. През 1949 г. се създава Централна школа на името на комунистическия „вожд“ Георги Димитров – МВР, която се явява основен институт за подготовка на служители от ДС и народната милиция.

През 1952 г. Политбюро на ЦК на БКП утвърждава издигането на школата във висша. След обединението на МВР и КДС през 1969 г. школата продължава своето съществуване с обособяването три факултета: първи – „Държавна сигурност“; втори – „Народна милиция“ и трети – „Противопожарна охрана“. Без съмнение най-желаният факултет е първи – ДС, който е и водещ.

С Указ №796 от 21 август 1969 г. се създава Висша специална школа „Георги Димитров“ с факултет ДС. Във факултет ДС се приемат младежи и девойки със завършено средно образование. Кандидатите се набират без „публична разгласа“, а приемането на курсантите става с конкурсен изпит. Почти всички те са предварително проучени за произход и много от тях са деца на кадри на служители на МВР-ДС или на лица, тясно свързани с БКП.

Без изпити в школата се приемат активни борци против фашизма и капитализма и героите на социалистическия труд – лица с привилегирани статут при комунизма.

В предговора на изданието неговите съставители от Комисията по досиетата са цитирали докладна записка за резултатите от социологическо проучване за факторите, имащи важно значение за възпитанието на курсантите, от юни 1978 г. В него се отчита, че социалният произход на курсантите за периода 1973-1976 г. е следният: деца на работници – 16,9%, деца на селяни-кооператори – 5,4% и деца на служещи – 76,5%.

Изменение на статута на школата настъпва с решение „Б“ №9 на оглавявания от Тодор Живков Секретариат на ЦК на БКП от 30 април 1987 г. когато ВСШ е преустроена във Висш институт „Г. Димитров“ за подготовка и преподготовка на кадри и за научни изследвания за нуждите на МВР.

Как са школувани кадрите на Държавна сигурност

Написано от Христо Христов
Неделя, 14 Май 2017 16:12

Архивните документи разкриват, че освен професионална подготовка кадрите са задължени да изучават и идеологически дисциплини.

Идеологическата закалка е едно от условията за „верните“ позиции, на които трябва да стоят служителите на МВР-ДС. Освен това, за разлика от сегашните служители в специалните служби, те са партийно обвързани. Политизирането на кадрите на репресивния апарат на БКП е едно от отличителните черти на специалните служби по времето на тоталитарната диктатура.

Съставителите обръщат внимание на мотивацията за избор на професия сред курсантите от факултет „Държавна сигурност“. С „вътрешно убеждение“ са 92,7% от курсантите, а 4,8% се ориентират към ВСШ под влияние на приятели и познати.

„Въпреки това високият относителен дял на ориентиралите се по „вътрешно убеждение“ без прякото или косвено въздействие на родители, роднини и близки е поставен под съмнение“, отбелязват съставителите на сборника.

В изследването на кадрите в школата внимание заслужава отчитането на някои неблагоприятни факти и тенденции като:

- недостатъчно трудолюбие, стремеж към знания и самоусъвършенстване;
- недостатъчна дисциплина и самодисциплина като осъзнато поведение;
- недостатъчна прямота, откровеност и критичност;
- липса на развито чувство за отговорност и дълг.

Като причина за тези явления се споменава недостатъчно добрият подбор на курсантите. Често се подбират кандидати, макар и с добър политически и социален произход (синове на служители на МВР, МНО и др.), но с недобре изучени лични качества – със слабости, недостатъци, които правят самият кандидат недостатъчно подходящ.

Как са школувани кадрите на Държавна сигурност

Написано от Христо Христов
Неделя, 14 Май 2017 16:12

Архивните документи разкриват и различни проблеми с преподавателските кадри в школа през отделните периоди на съществуването ѝ. Съставителите на сборника подчертават в предговора към изданието неосъществения замисъл за реформа и преустройство, характерен за втората половина на 80-те години на XX век.

Едно писмо-предложение, адресирано до висшето партийно ръководство, се говори за съществуването на затворена и изключително консервативна система в структурите на държавно-политическия механизъм.

В документа се твърди, че „въпреки положителните моменти на развитие на някои процеси след ноемврийския пленум на БКП, в системата на МВР и по-специално в ДС се характеризират само с някои козметични мерки за успокоение на общественото мнение и намаляване на социалното напрежение в страната”.

Главна причина за това положение в системата на МВР е съществуваща симбиоза на номенклатурни кадри – неспециалисти и прагматици със силови методи на действие в ръководството.

Продължава да съществува и създадената по време на Димитър Стоянов и А. Карлов „система на затворения кръг около ръководството и министъра, защото те са обградени от сложени от предишното ръководство социалистически бюрократи главно на основата на връзките, семействеността, землячеството и личната преданост”.

„ВСШ „Георги Димитров” - МВР факултет ДС 1944-1991”, издание на Комисията по досиета, 2016 г., 517 страници.